

FRA JORD TIL BORD

MATTRYGGHET I EØS

EU har utviklet et felles regelverk som skal sørge for trygg mat og drikke i hele EU/EØS-området. Reglene gjelder hele verdikjeden - fra jord til bord.

Mattrygghet handler om god kontroll i alle ledd av næringsmiddelproduksjonen for å forhindre spredning av smitte og sykdom blant planter, dyr og mennesker. Alle ledd i kjeden skal sørge for trygghet - fra fôring og slakting, til bearbeiding og salg i butikker. Mattrygghet var opprinnelig ikke en del av EØS-avtalen, men Norge har valgt å ta inn reglene.

Derfor er også norsk landbruk og fiskeri regulert av EU-lovgivning, som setter verdens strengeste krav til hygiene, dyrevelferd og behandling av mat og drikke i alle ledd. Reglene er svært tekniske, og det er mange av dem. Av alle regler Norge har innført gjennom EØS, utgjør regler om mat så mye som 40 % av samtlige rettsakter.

EU-REGLER GJELDER HELE PRODUKSJONSKJEDEN

EU gjør maten tryggere

Sykdommer kan overføres fra mennesker til dyr og omvendt, derfor må menneske- og dyrehelse sees i sammenheng. I EU er landbrukspolitikken felles for alle landene, mens helse er et nasjonalt anliggende. Derfor må arbeidet for trygg mat koordineres mellom lokalt, nasjonalt og europeisk nivå. I Norge ligger ansvaret for mattrygghet hos Mattilsynet som fører tilsyn med norske gårder, slakterier og oppdrettsanlegg. Dette skjer i samarbeid med ESA, organet som ser til at EØS-avtalen følges.

MATMERKING

EØS-reglene skal sikre at forbrukerne vet hva maten inneholder og hvor den kommer fra. EU har gjort det obligatorisk å merke emballasjen med nettoinnhold, ingredienser, tilsetningsstoffer, allergener, næringsinnhold (energi, fett, mettet fett, karbohydrater, sukker, protein og salt), kilder til vegetabilsk fett (eks. palmeolje), holdbarhet og frysedato.

E-STOFFER

Tilsetningsstoffer brukes blant annet for å forlenge holdbarhet, gi maten en bestemt konsistens, farge eller smak. E-stoffer er navnet på stoffer som er godkjent for bruk innenfor EU. Denne listen revideres løpende ettersom ny forskning kommer til. Alle tilsetningsstoffene har en europeisk kode (e-nummer) som for eksempel Sitronsyre (E 330), Gelatin (E 441) eller Stevia (E 960).

SPRØYTEMIDLER

EU har et av verdens strengeste regelverk for midler som skal forhindre at insekter eller ugress ødelegger avlinger. Alle midler vurderes og må godkjennes før de lovlig kan selges på markedet. Dette er for å sikre høy beskyttelse av både mennesker, dyr og av miljøet. Dessuten skal rester av sprøytemidler ikke spores i den ferdige mat- eller drikkevaren.

FIPRONIL I EGG

Fipronil brukes til å fjerne lus og lopper fra dyr, og til å sprøyte mais- og solsikkeåkre. Insektmiddelet er skadelig for mennesker og kan være dødelig for honningbier. Derfor har EU forbudt bruk av middelet i matproduksjon. I sommer ble spor av Fipronil likevel funnet i egg fra Nederland, noe som er et brudd på regelverket. Eggene ble tilbakekalt og politiet etterforsker nå saken.

SALMONELLA

Salmonella er en bakterie som smitter gjennom mat som egg og rått kjøtt. EU koordinerer medlemslandenes innsats mot bakterien og samarbeidet har ført til en halvering av salmonellautbrudd siden 2004. I tillegg har EU en garanti der alle EØS-land kan få status som salmonellafrie. Foreløpig har Norge, Sverige, Danmark og Finland fått denne garantien.

DRIKKEVANN

Regelverket for rent drikkevann skal sikre at vannet i springen ikke inneholder mikroorganismer, parasitter eller andre stoffer som utgjør en helsefare. EU krever at medlemslandene regelmessig tester kvaliteten på vannet, eksempelvis om det inneholder E.coli. Direktivet er tatt inn i EØS-avtalen, det vil si at du trygt kan drikke springvannet i de 31 EØS-landene.